

казва въ многобройни разсждения, особено въ своитѣ „*Römische Studien*“ (1871 г.), че ромънитѣ по никакъвъ начинъ не произхождатъ отъ романизиранитѣ даки, но сж дошли въ днешна Ромъния и Трансилвания, като се връщали презъ Дунава отъ полуострова, вѣроятно въ началото на XIII вѣкъ. Това мнение не е ново. Още Енгелъ (1804 г.), Копитаръ и Миклошичъ изказвали сжщо такова мнение за обратно преселение, макаръ и съ други подробности. Теорията на Рьослера намѣри отначало много привърженици въ учения свѣтъ, но после тя бѣ оспорвана не само отъ ученитъ ромъни, но и недавна и отъ Ю. Юнга⁵.

Въ всички езици на полуострова се срѣщатъ филологични особености, които не сж нито отъ гръцки, нито отъ ромънски, нито отъ славянски произходъ; само въ албанския езикъ изглеждатъ тѣ незаимствувани и понеже той е най-стариятъ езикъ на полуострова, ние сме въ правото да направимъ заключение, че тия особености безспорно произхождатъ отъ родственъ нему елементъ, т. е. отъ най-стария коренъ, а сега изчезналъ трако-илирийски езикъ. Трако-илирийскиятъ езикъ е основата, отъ която легналитѣ върху ѝ езикови наслоения еднакво били измѣнени.

Къмъ такива особености принадлежатъ преди всичко забележителното образуване на бждещото време, липсата и перифразата на неопредѣленото наклонение, членътъ, който замѣня склонението и стои следъ сжществителното въ албански, ромънски и български, и преобладаването на глухата гласна *z* въ тритѣ споменати езика⁶.

Още повече сходни черти намираме между албански и ромънски езикъ⁷.

Тракиитѣ и илиритѣ били родственни народи. Потомци на илиритѣ сж албанцитѣ; отъ тракиитѣ произхождатъ ромънитѣ. Миклошичъ привежда около 50 думи, които отчасти сж общи на албански и ромънски езикъ, отчасти иматъ особена форма и значение на двата езика. Заслужава внимание факта, че у албанцитѣ българитѣ сж известни подъ името *шкяу* (България — *Шкъения*), а у ромънитѣ твърде сходно съ това — *Шкиен*⁸.

Чрезъ стълкновението съ ромънитѣ преминали не само у български езикъ, но и у всички езици на полуострова значителенъ брой латински думи, напр., *pullus*, *furca*, *clausura*, *furnus*, *campana*, *maturus*, *vigilia* и т. н.⁹.

Освенъ ромънитѣ, славянитѣ заварили на полуострова значителенъ брой гърци, които сжщо тѣ наричали себе си римляни — *Ρωμαῖος* (ромей). Днесъ между българитѣ сжществуватъ само малки отдѣлни гръцки селища, като Станимака при Пловдивъ. Влиянието на гръцкия езикъ върху срѣдновѣковния и най-новия български езикъ било твърде значително. Църквата и литературата, търговскитѣ сношения, пристрастието на славянскитѣ князе къмъ византизма, господството на Византия въ Тракия и Македония и фанариотското църковно управление въ турско време — всичко това заедно спомагало въ течение на хиляди години за непрекъснати сношения на българи съ гърци. Българитѣ възприели гръцкитѣ глаголи въ аористна форма (наприм., *καλέσα* — калесвамъ, *ἔφρασα* — втасвамъ); сжщото явление намираме въ сръбски, ромънски и албански езици¹⁰.

Сжщо и *германски племена* отъ време на време се разполагали на полуострова, като бастарни, готи, херули и др. Подобно както въ Кримъ, останкитѣ отъ готитѣ сжщо тѣ още дълго се задържали въ България. Презъ време на Иорнанда (1551) малка частъ отъ тѣхъ живѣла при Никополь. Въ IX вѣкъ готитѣ около Томи при Понта служили, както се вижда, литургия на своя езикъ¹¹. При императоръ Анастасия се споменуватъ, при сливането на Сава въ Дунава, херули, а при Маврикия — три гепидски села между словѣнитѣ въ Влашко. Всички тия останки се превърнали въ славяни.